

Telegraful

Biblioteca Orășenească
"Stefan Gheorghiu"
Sibiu
str. Baritiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMANA DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizita Prea Fericitului Patriarh Justinian în Armenia

După cum știm Biserica noastră Ortodoxă Română, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, duce o intensă activitate irenică și peste hotare. Aceasta, pentru că este în spiritul Bisericii noastre, în aspirațiile credincioșilor noștri colaborarea, apropierea și bunele raporturi între oameni. Schimbările de scrisori între mai marii Bisericii, de reviste, de studenți, vizitele reciproce etc. fac parte dintre mijloacele de mai bună cunoaștere și de promovare a unor relații frățesti între credincioșii diverselor Biserici.

Pe această linie, precum și ca răspuns la vizita pe care Sanctitatea Sa Vasken I., Patriarhul Suprem și Catolicosul tuturor Armenilor a făcut-o anul trecut în țara noastră, se înscrie și vizita pe care Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian a făcut-o între 29 septembrie și 6 octombrie a.c. în Armenia Sovietică.

În această vizită, Prea Fericea Sa a fost însoțit de o delegație compusă din P.S. episcop Teoctist al Aradului, P.S. episcop Visarion Ploieșteanul, vicar patriarhal și P.C. Lor I. Gagi, directorul Administrației Patriarhale, și N. Cazacu, secretarul Cabinetului Patriarhal.

În Armenia, Prea Fericitul Patriarh Justinian, împreună cu delegația însoțitoare, a vizitat o seamă de biserici și mănăstiri vechi armene, instituții sociale, a luat contact cu instituțiile de învăță-

mînt teologic ale Bisericii armene, a admirat comorile de artă ale muzeului din Ecimiadzin și din Biblioteca vechilor manuscrise din Erevan și a fost primit oficial de către autoritățile de stat armene.

Prea Fericea Sa a participat de asemenea la slujba religioasă din catedrala de la Ecimiadzin, cu ocazia aniversării a 11 ani de la întronizarea Sanctității Sale Vasken I ca Patriarh Catolicos al tuturor armenilor.

În timpul vizitei cei doi conducători de Biserici au avut convorbiri prietenești privitoare la problemele pe care le întâmpină în momentul de față Bisericele lui Hristos, iar la sfîrșitul vizitei au semnat un comunicat comun.

Vizita Prea Fericitului Patriarh Justinian în Armenia a însemnat încă un prilej de strîngere și mai mare a legăturilor Bisericii Ortodoxe Române cu Biserica Armeană, care face parte dintre Bisericele post-calcedoniene.

În drum spre țară, Prea Fericitul Patriarh Justinian împreună cu delegația a făcut între 7—10 octombrie a.c. un popas la Moscova, unde a participat la slujbele de la Zagorsk, prilejuate de prăznuirea Sf. Serghe, după care Prea Fericea Sa a avut convorbiri frățesti cu Sanctitatea Sa Alexei, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Ruse.

G.

Sfintele Taine

Sfintele Taine sînt mijloace întemeiate de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos prin care Biserica împărtășește harul dumnezeiesc credincioșilor prin care aceștia se sfințesc și se îndreptează. Ele sînt lucruri sensibile prin care în formă nevăzută se împărtășește credincioșilor harul lui Dumnezeu. Aceasta a fost voința Mîntuitorului ca harul Său sfințitor care izvorăște din jertfa Sa de pe cruce și care se revărsă într-o formă corespunzătoare naturii omenești prin Duhul Sfînt să fie așezat în Biserică, să fie împărtășit credincioșilor prin Sf. Taine. Prin Sf. Taine Biserica sfințește pe credincioși și le susține și întărește viața religioasă și morală.

Cuvîntul „Taină” poate să însemneze o lucrare nepătrunsă de mintea noastră, cum ar fi bunăoară Taina Intrupării Domnului, planul veșnic al lui Dumnezeu de mîntuire a noastră. Cuvîntul acesta mai însemnează acele rînduiri sfînte ale Bisericii prin care se împărtășește credincioșilor harul divin. Și aici cuvîntul „taină” își păstrează înțelesul de lucru nepătruns de mintea noastră.

„Mărturisirea Ortodoxă” dă Sf. Taine următoarea definiție: „Taina este o lucrare sfîntă, care împărtășește sufletului credincios harul nevăzut al lui Dumnezeu într-o formă văzută, și care s-a așezat de Domnul nostru, prin mijlocirea căreia fiecare credincios primește dumnezeiescul har”.

Din această definiție putem desprinde că trei sînt însușirile Sf. Taine: a) așezarea din partea Mîntuitorului, b) partea văzută sau sensibilă și c) partea nevăzută, sau împărtășirea harului divin.

Partea văzută a Sf. Taine este slujba sau ceremonia rînduită de Biserică, cuvintele care se rostesc, materia și diferitele acte. Partea nevăzută a Sf. Taine este harul dumnezeiesc care se împărtășește credincioșilor prin partea văzută.

Fiindcă scopul Sf. Taine este sfințirea credincioșilor, harul pe care-l împărtășesc ele este har sfințitor. Prin unele Sf. Taine se dă har sfințitor celui ce nu-l are sau care l-a pierdut, acestea se numesc taine de normalizare, ca de ex. Botezul și Pocăința. Altele sporesc harul existent în aceia care le primesc. Acestea se numesc Taine de perfecționare.

Principalul săvîrșitor al Sf. Taine este însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, care își continuă lucrarea sa mîntuitoare în Biserică, prin Duhul Sfînt. Sfinții Apostoli se socotesc numai ispravnici sau economi ai Sf. Taine (I Cor. 4, 1; I Petru 4, 10).

Dreptul de a săvîrși Sf. Taine l-a dat Mîntuitorul Sf. Apostoli și urmașilor acestora care sînt episcopii și preoții.

Necesitatea Sf. Taine pentru mîntuire rezultă din necesitatea harului pentru mîntuire. Căci dacă harul este absolut necesar pentru mîntuirea noastră și dacă Mîntuitorul a legat împăr-

(Continuare în pag. 2)

Căutați binele și nu răul

Conferința Creștină pentru Pace își continuă activitatea ei de lămurire a opiniei mondiale creștine, că pentru un creștin adevărat se impune datoria de a stăruî neconținut și cu orice prilej pentru sprijinirea tuturor acțiunilor care urmăresc îmbunătățirea stării popoarelor în drum spre dezvoltare și asigurarea păcii locale și mondiale.

În acest sens s-a întrunit la Sofia, în Bulgaria, în zilele de 17—23 octombrie 1966, sesiunea Comitetului Consultativ, cuprinzînd 193 participanți din 36 de țări ale celor patru continente și din 76 de biserici și comunități bisericesti locale. Cei mai numeroși delegați au fost din Biserica Ortodoxă (51), apoi din bisericile evanghelice-luterane (44), reformate (28), luterane (19) și presbiteriene (17). Erau de față reprezentanții Consiliului ecumenist al bisericilor de la Geneva, ai Conferinței bisericilor europene de la Nyborg, ai Alianțelor mondiale luterane, reformată și presbiteriană, ai Mișcării de la Accra-Ghana contra bombele atomice, ai Confederației internaționale pentru dezarmare și pace de la Londra și ai altor organizațiuni pentru pace din continen-

tele lumii. Delegația română se compunea din I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Banatului, profesorii I. G. Coman și M. Șesan și pâr. inspector patriarhal I. Georgescu.

Lozinca întrunirii era: „Căutați binele și nu răul, ca să fiți vii” (Amos 5, 14), și ea a constituit motivul pentru meditația începătoare, rostită de I. P. Sf. Mitropolit siro-ortodox Philippos din Kerala-India.

După cuvîntul inaugural al președintelui J. Hromada, s-a desfășurat programul sesiunii cu următoarele teme: Răspunderea creștină pentru pacea mondială și independența popoarelor, care derivă din nădejdea creștină; — Principalele obstacole în fața păcii și a independenței popoarelor; — Condițiile unei depline dezvoltări a vieții demne în situația actuală; — Misiunea bisericilor asiatice cu privire la pacea internațională și independență; — Relația dintre pace și independență, Dinamica fundamentală a coexistenței pașnice; — și Securitatea europeană.

Pornind referenții de la învățătura Mîntuito-

(Continuare în pag. 2)

Sfintele Taine

(Urmare din pag. 1)

lășirea harului de anumite lucrări rînduite de El, rezultă în mod necesar că lipsa lor, adică a Sf. Taine, înseamnă și lipsa mîntuirii. Biserica noastră are 7 Sf. Taine: Botezul, Mîrlul, Euharistia, Pocăința, Preoția, Nunta și Maslul. Șapte Sf. Taine a rînduit Mîntuitorul și tot șapte a învățat întotdeauna Sf. Biserică. (E știut că numărul 7 era socotit număr sfînt — el cuprinde Sfînta Treime — 3 — și lumea toată — 4).

Datoria noastră ca buni credincioși este aceea de a primi cu vrednicie aceste Sf. Taine rînduite de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și să ne facem părtași și dumnezeiescului har care se revărsă în sufletele noastre prin primirea acestor Taine. Dumnezeu nu ne mîntuiește fără de noi fiindcă nu vrea să știrbească libertatea noastră. Însă în marea lui bunătate față de noi ne dă întotdeauna harul Său, îl revărsă în noi prin Sf. Taine. Nu trebuie să facem altceva decît să voim să sporim în sufletele noastre acest har și să lucrăm cu el pentru mîntuirea noastră proprie. Prin primirea Sf. Taine ne curățim de păcate și ne facem vrednici de împărăția cea cerească. Așa se înmulțește în noi duhul lui Hristos, care e duh al dragostei, al bucuriei și păcii.

Al. Moisiu

Căutați binele și nu răul

(Urmare din pag. 1)

rului Iisus Hristos că toți oamenii sînt egali și că creștinul poartă răspundere pentru semenii săi, chiar în această viață pămîntească, ei au tras concluzia că învățătura Mîntuitorului și răscumpărarea din păcat, realizată de Hristos prin jertfa de pe cruce, sînt motive serioase care îndeamnă pe orice creștin să împlinească în viața sa slujirea Samaritanului milostiv către fiecare creștin și fiecare om. Această slujire este variată, precum și necazurile și lipsurile vieții actuale sînt variate, fiind exprimate prin înarmări atomice, agresiuni militare față de alte popoare (cea americană în Vietnam), exploatarea colonialistă în variate forme, lipsa unui ajutor eficient și urgent pentru țările în dezvoltare, discriminările rasiale, lipsa de egalitate între popoare, imperialismul care înrobește alte populații și altele.

Cuvîntul Conferinței Creștine pentru Pace răsună acum pe plan mondial, căci la lucrările ei participă nu numai delegați din toate continentele, dar activitatea ei se desfășoară prin Filiale regionale și dincolo de Europa, în Africa, în Asia și în America. Astfel mobilizarea ei pentru o activitate creștină pozitivă pentru binele comun și pace în lume, prin sprijinirea tuturor acțiunilor constructive în acest sens, se bazează pe cuvîntul Mîntuitorului, că la „Judecata viitoare“, fiecare va fi judecat după faptele sale; și cei care s-au străduit să facă binele, vor moșteni viața fericită (Mat. 25, 31—42).

Conferința a aprobat apoi: Scrierea către creștinii din S.U.A. spre a interveni pe lângă guvernul american pentru încetarea agresiunii în Vietnam, Rezoluția pentru Vietnam, Rezoluția generală și Invitarea la adunarea Pancreștină a 3-a pentru pace, care va avea loc în 1968, cu tema: „Feriți-vă de rău, faceți binele; căutați pacea și țineți-vă de ea“ (1 Petru 3, 11).

Cu serviciul divin din catedrala Sf. Alexandru Nevski din Sofia, din Duminica de 23 oct., oficiat de un sobor de 13 slujitori, în frunte cu P. F. Patriarh Efrem II al Gruziei, sesiunea a luat sfîrșit, pentru ca participanții să meargă spre a învăța popoarele, priveghind, fiind statornici și toate făcîndu-le întru dragoste (1 Cor. 16, 13—14).

În adevăr, creștinul trebuie să vorbească creștinește către creștin, cît și către orice om, și vorbele să fie urmate de fapta creștină.

Prof. M. Șesan

Gînduri la Sfintele Evanghelii

Duminica XIX-a după Rusalii (Luca 6, 31-36)

Faptă și răsplată

„Faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii celui Prea Înalt“ (v. 35).

Cuvîntul acesta al Mîntuitorului ar putea ridica nedumerirea: nu e o contradicție, cînd se spune, că binele trebuie făcut, fără a nădăjdui „nimic în schimb“, ca, în al doilea termen, să se pună înainte răsplata, care „va fi multă“?

Al treilea termen lămurește, însă, nedumerirea: „și veți fi fiii celui Prea Înalt“, arătînd *desăvîrșirea*, la care duce fapta dezinteresată.

Prin acest termen, se asimilează fapta dezinteresată cu fapta Fiului lui Dumnezeu, care s-a dat pe Sine din iubire, fără să aștepte nimic, de la cei pentru care s-a jertfit.

Aceasta înseamnă, că motivul faptei morale creștine trebuie să fie iubirea pură, fără să-și pună înainte, în clipa săvîrșirii, nimic în schimb, nici măcar mîntuirea sufletului, iar urmarea ei naturală, așa cum urmează ziua după noapte, este *desăvîrșirea*, pe treapta Fiului Celui Prea Înalt.

E legea oricărei creații, care pălește și devine minoră, îndată ce se amestecă în ea umbra interesului.

E legea eroului, care, dacă se gîndește la vreun cîștig, chiar și numai la acela de a fi glorificat, în clipa expunerii în fața primejdiei, se preschimbă, pe loc, în sinucigaș.

E legea sfîntului, care, dacă e vrăjit doar de colțul de cer, în toată truda, renunțarea și asceza sa, se prăbușește în adîncuri. Și e plata oricărei dăruiri din iubire, care pășește pe urmele Fiului lui Dumnezeu, demnitatea de: *Fiul al Celui Prea Înalt*.

*

Duminica XX-a după Rusalii (Luca VII, 11—16).

A DOUA ZI — A DOUA CREAȚIE

„Cel ce fusese mort, s-a sculat“ (v. 15).

Frumos a ieșit Adam din mîna Creatorului, plămuit, nu după chipul lumii care trece ci după chipul lui Dumnezeu, cu „suflet viu“ — nemuritor, și cu puțința de a se ridica la asemănarea cu El.

În loc s-o ia, însă, spre ținta și împlinirea lui firească, a rîvnit dincolo de limitele naturale, cu puțința lui, săvîrșind astfel păcatul și s-a prăbușit în moarte.

Și a dus-o așa, în moarte vie, în moarte care nu distruge existența ci o anulează ca sens, ca țintă, ca rodire.

„Și a fost ziua întâi!“...

A venit, însă, și „ziua următoare“ (Luca VII, 11), cînd s-a apropiat Iisus de Nainul nenorocirii omenesti, în care l-a întîmpinat, „mortul“, „singurul fecior al mamei sale“ (v. 12) — una din fiicele Evei.

S-a atîns de raclă și a anticipat a *doua creație*, a *învierii*: „Tinărule, ție zic scoală-te!“.

Și ceea ce a anticipat, prin învierea fiului văduvei din Nain, a fiicei lui Iair și a lui Lazăr, a împlinit, prin *Învierea Sa*, arătînd lumii trupul cel nou, nu numai cu „suflet viu“, ca cel dintîi, ci „cu duh de viață dătător“ (1 Cor. XV, 45); nu numai cu puțința de a ajunge, ci în toată strălucirea asemănării cu Dumnezeu.

Iar în El, „care este arvuna moștenirii noastre“ (Ef. I, 14), ne-am făcut toți părtași celei de a doua creații, pentru că în El toți am înviat (Col. II, 12, 13; III, 1), și am fost așezați, împreună cu El, de-a dreapta lui Dumnezeu, „întru cele cerești“ (Efes. I, 20).

*

Duminica XXI-a după Rusalii (Luca VIII, 4—15).

PUTINȚA INDREPTĂRII

„Cine are urechi de auzit, să audă!“ (v. 8).

Cînd în Evanghelia de azi, despre felurile de pămînt, pilduind categoriile sufletești, în care se seamănă „cuvîntul lui Dumnezeu“, pe drept cuvînt, am putea fi cuprinși de o deznădăjduită înfiorare, și am putea repeta întrebarea, pusă cu altă ocazie, de către Sfinții Apostoli: „Atunci, cine poate să se mîntuiască?“ (Luca VIII, 26).

Căci dacă, dintre cele patru categorii, trei sînt sortite sterpiciunii și pierii, ce mai rămîne în a patra?

Dacă ești lîngă drum, te poate mîla cineva de acolo?; dacă ești piatră, te poate face cineva pămînt?; și dacă ești năpădit de spini, te mai poate despresura cineva?

Poziția de deznădejde, de pesimism, e salvată tot de cuvîntul Mîntuitorului, în încheierea pildelor: „Cine are urechi de auzit, să audă!“.

O primă notă pe care o desprindem din el, e trecerea în tăcere, cel puțin, a unei puteri din afară, care ar înfăptui, singură, minunea, față de care sinele nostru s-ar comporta ca lutul în mîna olarului.

Se accentuează și se descoperă, în schimb, puțința și condiția efortului personal, desfășurat în deplină libertate.

Căci imperativul: „să audă!“ nu exprimă posibilitatea recepționării sensoriale, ci capacitatea proprie, de a se modela și de a se îndrepta, potrivit învățăturii.

E poziția optimismului creștin, după care, nimeni nu este țintuit, printr-o fatalitate oarecare — exterioară, sau interioară —, în starea de: cale, piatră, sau spini, ci toți se pot schimba, auzind cuvîntul și păstrîndu-l, în pămînt bun, care să facă „rod întru răbdare“ (v. 15).

Pr. Zosim Oancea

Indrumări pentru preot

Preotul e dator să cunoască pînă-n adîncime viața Sfinților Părinți, care au trăit mai înainte și s-au desăvîrșit prin virtute. El trebuie să știe să aleagă binele din cele rele — printr-o judecată temeinică și dreaptă, aplicînd fiecărui suflet principiile conducerii, care i se potrivesc mai bine, pentru o bună îndrumare. Să nu caute cele ce sînt ale sale, ci bucuriile sale să le folosească pentru a face bine altora. În toate împrejurările vieții și-n toate faptele sale, să fie stăpînit de o judecată dreaptă și cinstită, arătînd credincioșilor calea cea bună a vieții creștine. Iar creștinii, văzînd curată viața preotului, mai bine îl urmează, văzîndu-i faptele, decît dacă i-ar auzi numai cuvintele.

Păstorul cel adevărat, pildă bună de urmat pentru alții, este asemenea aceluia ce stă pe virful mîntelui mai înalt. De aceea și zice Domnul prin proorocul Isaia, astfel: „Pe muntele cel înalt, urcă-te, tu, care evanghelizezi Sionul!“ (Is. 40, 9). Iar darul înțelepciunii să-i strălucească în viața sa și să-i înobileze inima și toată ființa sa, dîndu-și seama că a fost chemat și înălțat la cea mai aleasă demnitate, despre care Sf. Apostol Petru zice: „Voi sîn-teți neam ales, preoție împărătească“ (1 Petru 2, 9) și „cîți L-au primit pe El, le-a dat puterea ca să fie fii ai lui Dumnezeu“ (Is. 1, 12).

Preotul trebuie să fie cumpănit și folositor la vorbă; să sfătuiască cu înțelepciune și prin meditație și contemplație să se ridice pînă la înțelegerea celor sfînte. Să nu se îngîmfe, ci să fie smerit. Căci înțeleptul Sirah zice: „Te-au pus conducător, nu te înalță, ci fii peste ei ca unul dintre ei“ (Is. Sir. 31, 1). Iar Sf. Apostol Petru zice: „Nu ca și cînd ați fi stăpîni peste moștenirea lui Dumnezeu, ci pildă făcîndu-vă turmei“ (1 Petru 5, 3). Și astfel Sf. Apostol Pavel zice: „Dacă va cădea un om într-o greșală, voi, cei duhovnicești, învățați pe unul ca acesta, cu duhul blîndeții, ferindu-vă pe voi înșiși să nu cădeți în ispită“ (Gal. 6, 1).

Culese și prel. de V. Anastasiu Bassarabiu

O hotărîre de mare importanță

Mi-o amintesc cu drag și cu recunoștință în fiecare zi, sub o formă sau alta. Chipul ei, al „bunii” — cum îi ziceam noi nepoții, cei peste 40 la număr — îmi stăruie în minte și acum, la începutul acestor rînduri. Și nu fără temei, căci în țara noastră un cald omagiu se aduce „mamei”, cu mărturie prin ziare, reviste, radio-televiziune și prin alte mijloace, care pot să cinstească și să întărească acest nume. Și „buna” a fost o mamă, o mamă în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Oamenii îi ziceau „lălița Bîrlușca” și o cunoștea tot satul. Nu se duceau bine zăpezile și cît era ziuica de mare o vedeai — pe vreme bună sau rea — alergînd cînd la Maria, cînd la Ana, cînd la Floarea, cînd la Ileana, cînd la Din, cînd la Neculai, că pe Ion, pe „Țică”, cum îi zicem noi, îl avea lîngă ea, și oriunde era nevoie de mîna ei de ajutor. La măsura ei joasă, cu scăunele mărunte și multe ca puii în jurul cloștii, mereu era „cume-trie”, cum obișnuia să spună, dar cu toate acestea era totdeauna bucuroasă cînd ne vedea pe cîți mai mulți în preajmă-i. Și era fără preget, gata la orice și ori-cînd, fără pic de odihnă.

S-a sfîrșit la 84 de ani — după numai o săptămînă de bolire, prima și ultima ei boală — și, semnificativ parcă, tocmai în zilele Paștilor.

M-am întrebat adesea care este explicația acestei rezistențe fizice și acestei vioiciuni și țării sufletești. Și am găsit-o în primul rînd în familia sa, în cele 13 nașteri ale sale.

Intr-adevăr, dacă cumpănim bine lucrurile, ne dăm ușor seama că, în general, copiii umplu viața, îmbogățesc viața familială, îi dau mai mult sens, angajează pe părinți la o activitate mai intensă, superioară, la un comportament model de la care să învețe copiii. Casa fără copii însă este în general seacă, fără bucurii prea multe. De altfel „o familie fără copii este o familie mutilată”, cum s-a spus pe drept cuvînt. Sentimentul singurătății, al amărăciunii și al regretului sînt stări sufletești pe care le întîlnim frecvent în astfel de familii, cu deosebire către asfințitul lor.

Satisfacțiile și bucuriile pe care le aduc copiii în casă întrec cu mult grijile și greutățile inerente creșterii și formării lor. Este o rară satisfacție și o mare bucurie de a da țării și societății din care faci parte oameni de nădejde, care să poarte cu cinste bunul nume al părinților. Mai știm de asemenea că copiii sînt elementul armonizator al soților, ei sînt cheagul familiei.

Nașterile apoi sînt un izvor de sănătate și echilibru sufletească pentru femeia mamă, pe cînd întreruperile de sarcină, după cum arată datele medicale, pe lîngă alte multe boli constituie o pricină de șubrezire a sănătății, de boală, și o cauză favorizantă a cancerului. Și sufletește femeia mamă este înălțată, simțind că își împlinește rostul firesc pe care i l-a dat Dumnezeu, ea împlinindu-se și crescînd sufletește prin copiii săi — pe cînd aceea care refuză să aibă copii este apăsată și pustiită sufletește, simțind că lucrează împotriva firii, împotriva voii lui Dumnezeu.

Mai știm de asemenea că vitalitatea, moralitatea și tinerețea unui popor sînt

Dimitrie Comșa, militant pe tărîmul culturii

Știm că în 1811 se aprobă înființarea la Sibiu a Institutului teologic, pentru românii din Transilvania, al cărui prim profesor a fost Gheorghe Lazăr din Aorig.

Între tinerii trimiși la studii cu bursă din fondul sidoxial al Arhiepiscopiei Sibiului se numără și Dimitrie Comșa, născut la Sibiu, în 1846, în acest an împlinindu-se deci 120 ani de la nașterea sa. Tatăl lui a fost cunoscut cîntăreț bisericesc la biserica din „groapă” — Sibiu.

Studiile secundare le-a urmat la Sibiu și tot aici Institutul Teologic, unde s-a remarcat prin alege calități și unde va reveni ca profesor. Urmează apoi studii de specialitate la Altemberg și Lipsca, unde se specializează în științe economice și juridice.

După terminarea studiilor întreprinde o călătorie pe jos, timp de 6 luni, împreună cu doi colegi cehoslovaci, în sudul Germaniei și în Boemia, spre a vedea la fața locului cum se lucrează, cum sînt întreținute culturile, livezile cu pomi, vitele și cum sînt organizate gospodăriile țărănești.

Întors la Sibiu, în anul 1874, este numit profesor la catedra de agronomie nou înființată. D. Comșa fiind primul profesor agronom al școlilor românești din Transilvania.

strîns legate și de natalitate.

Avîndu-se în vedere deci pericolul social deosebit, consecințele grave de ordin medical și sufletească, urmările asupra sporului natural al populației, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis un „Decret” privind reglementarea întreruperii cursului sarcinii. Acest Decret are o mare importanță pentru sănătatea poporului, pentru creșterea natalității populației, pentru întărirea familiei și ocrotirea mamei și copilului. Pentru aplicarea lui conducerea noastră de Stat a luat și alte măsuri.

Astfel, femeii i se asigură concedii plătite înainte și după naștere, se plătesc alocații pentru copii, care se ridică anual la peste 3 miliarde lei, funcționează un mare număr de creșe, grădinițe și cămine de zi. În perioada 1967—1970, la orașe se vor construi și amenaja noi creșe, grădinițe și case ale copilului, cu o capacitate de peste 20.000 de locuri. Numeroase creșe se vor organiza și în cadrul cooperativelor agricole de producție, care vor cuprinde aproximativ 150.000 de locuri pentru copii de vîrstă pînă la 3 ani, precum și circa 3.000 de grădinițe sezoniere pentru copii preșcolari în vîrstă de 3—7 ani. Va crește simțitor și numărul de cadre medicale și medii sanitare de pediatrie și obstetrică-ginecologie.

În sprijinul familiei vine și faptul că toți copiii țării au asigurată asistență medicală și învățămînt gratuit. O mare parte dintre ei apoi primesc în timpul școlarizării burse de stat, beneficiază de internate, cămine și cantine, tabere și colonii de vară etc.

Tot pe această linie se înscrie și faptul că familiilor cu 3 sau mai mulți copii li se asigură reducerea impozitului cu 30% și tot pentru sprijinirea acestor familii, Statul acordă o indemnizație de naștere în valoare de 1.000 lei pentru cel de al 3-lea copil și următorii.

S-a constatat, că mediul familial este cel mai potrivit pentru formarea tinerilor vîrstare, mai ales mediul cu copii

De la prima prelegere, el a precizat că pămîntul nu-și va da darurile sale cu un țărân dezbrăcat, flămînd, superstițios, fără învățătură și fără orientare. Același lucru îl arăta, în Moldova, contemporanul său Ion Ionescu de la Brad, cu care a întreținut de altfel strînse legături de prietenie. Acesta spunea: „Cultivînd și îmbogățind mai întîi pe om, apoi toate le vom putea cultiva și îmbunătăți în țara noastră”.

În anul 1877, profesorul D. Comșa își publică cursul intitulat „Pomăritul”. Academicianul T. Bordianu spune în volumul I din lucrarea despre pomologia în țara noastră, că acest prim curs de pomicultură, tipărit în graiul românesc, „cuprinde multe noțiuni juste și corespunzătoare și pentru epoca noastră”.

În anul 1881 profesorul de agronomie, ajutat și de alți intelectuali, înființează la Sibiu „Reuniunea agricolă din Transilvania”, al cărei președinte a fost timp de 14 ani fără întrerupere și fără nici un fel de remunerare. Întrebat public ce primește pentru această muncă, a răspuns: „Pe an un ban și pe lună o prună”.

Pe întreg cuprinsul Transilvaniei a înființat 76 de filiale și a organizat la Sibiu 14 expoziții de animale, produse agricole și pomicole și 4 expoziții de produse ale meseriașilor precum și

(Continuare în pag. 4)

mai mulți. De aceea pentru a crea mamele posibilități cît mai bune în a se ocupa de creșterea, îngrijirea și educarea copiilor, unitățile și organizațiile socialiste de comerț, cooperatist, alimentație publică, instituțiile culturale, de învățămînt, sănătate și din alte sectoare unde specificul muncii permite, sînt îndrumate să asigure, la cerere, încadrarea în muncă, cu o jumătate normă a mamei cu copii în vîrstă pînă la 7 ani.

De asemenea, familiile salariate care au copii au întîietate în ce privește trimerile la tratament și odihnă, de aceeași întîietate bucurîndu-se și copiii din familiile cu un număr mare de copii la trimerile în taberele de vară și colonii.

Acestea și încă alte asemenea importante măsuri vin să întărească viața de familie, această celulă de bază a societății, să favorizeze creșterea natalității, ceea ce va contribui la sănătate poporului, la întărirea patriei și permanenta ei înflorire.

Tot pentru întărirea familiei s-a dat un decret care, îngreunînd dobîndirea divorțului, promovează familii statornice, în care legătura dintre soți e legătură pe toată viața și copiii au asigurată creșterea și educarea lor în condițiile cele mai bune.

Biserica noastră sprijinește aceste măsuri. Pentru ea, căsătoria este o unire totală și pe viață între soți. Ea vede în „nașterea de prunci” o binecuvîntare de la Dumnezeu, un dar al cerului. De altfel credincioșii adevărați nu se gîndesc nici la divorț, nici să limiteze numărul copiilor, acest lucru constituind și un mare păcat, ci se bucură să aibă o căsnicie liniștită și durabilă și să aibă atîți copii cîți „dă Dumnezeu”, convinși că prin aceasta ei își împlinesc datoria față de Dumnezeu și față de neamul nostru. Căsătoria pe toată viața, roditoare în copii mulți, este izvor de binecuvîntare și pentru familie și pentru poporul român. Trăind după legile Domnului, după legile firii omenești, ne împlinim rostul nostru pe pămînt și dobîndim și fericirea cea veșnică.

GH. P.

Dumnezeu este lumină

În exprimarea unor realități spirituale, sau experiențe duhovnicești, de multe ori ne folosim de metafore, imagini și icoane care aruncă mai multă lumină asupra unor fapte pe care cuvintele simple n-ar reuși a le exprima atât de convingător. Asemenea procedee de a lua imagini din sfera realităților înconjurătoare, din natură, din viața cotidiană nu se folosesc numai în religie, unde, uneori, vorbim de manifestări de negrăit ci și-n alte domenii unde reflectarea este necesară. Astfel se iau imagini din domeniile mai ușor de priceput cu ajutorul cărora se exprimă realități din domeniile mai greu de înțeles. Aceste mijloace în exprimare a măreției lui Dumnezeu au un rol important, dar nu cel mai desăvârșit, pentru că oricât ne-am strădui a-L cuprinde pe Dumnezeu este imposibil și aceasta pentru că El este mai presus de tot ceea ce poate fi exprimat. El nu poate fi cuprins integral, în cadrul fix al unor noțiuni, și cu toate acestea avem despre El, datorită cuvântului revelat, o imagine clară.

O imagine mai frecventă prin intermediul căreia Dumnezeu este exprimat este lumina. Dece Mîntuitorul și Sf. evangheliști au arătat preferință față de lumină, ca element comparativ în descrierea energiilor divine, ne-o spune Sf. Ioan Damaschinul atunci cînd socotește că lumina „este frumusețea și podoaba întregii creațiuni văzute”.

Acest procedeu este eficace corespunzînd măreției Lui Dumnezeu și profunzimii învățaturii Sale. Dumnezeu este dătătorul și desăvîrșitorul vieții noastre. El este siguranța învățaturii noastre sfinte în care avem încredere că într-o lumină în tovărășia căreia nu putem rătăci. Lumina are calitatea de a fi condiția primă a existenței, și la propriu și la figurat căci fără ea totul ar părea un imens mormînt. În primul caz lumina este aceea care dă căldura datorită căreia pulsează viața, iar în al doilea caz viața dusă-n ignoranță și păcat își pierde adevărul său țel. Sf. Ioan Damaschinul apreciază că întinericul „este mai mult un accident decît o existență”, pentru că el nu este decît lipsa luminii, precum răul este lipsa binelui. Sf. Apostol Ioan scriind cititorilor săi în prima sa epistolă, a spus: „Vestea pe care am auzit-o de la El și pe care v-o propovăduim, este că Dumnezeu e lumină, și în El nu este întunec”. (c. I, v. 5). Dumnezeu nu este numai lumină, ci El este ceva mai presus și anume „Părintele luminilor” cum se spune în „rugăciunea amvonului” de la Sf. Liturghie.

Toată lumina spirituală a credinței noastre își are geneza în Dumnezeu, care ne-a făcut părtași Vieții Sale luminate și pe care o revărsă neconținut asupra noastră, prin harul Său cel sfințitor. Această lumină iradiază și din paginile Sf. Scripturi.

Dacă Dumnezeu este lumină, apoi noi care sîntem creați după chipul și asemănarea Sa, ce sîntem? Desigur că sîntem și noi lumini, dar, prin participare, și în măsura în care lăsăm ca lumina Domnului să se reflecteze în viața și în gîndirea noastră. Dumnezeu, „Părintele luminilor”, aprinde lumina credinței în inimile noastre, iar noi avem datoria sfîntă s-o menținem, s-o cultivăm, să facem ca ea să strălucească neconținut. Lumina credinței noastre strălucește cu atât mai mult cu cît mai mult putem noi iubi și ajuta pe semenii noștri, căci cuvîntul inspirat spune: „Cine iubește pe fratele său, rămîne în lumină, și în el nu este nici un prilej de poticnire. Dar cine urăște pe fratele său, umblă în întuneric și nu știe încotro merge, pentru că întunericul i-a orbit ochii” (I Ioan c. 2, v. 10—11). Unde este Dumnezeu,

lumina, acolo este pacea, iubirea și dreptatea, iar cei care promovează aceste valori se numesc „fii ai luminii”. Opusul acestor roade „fapte ale întunericului”, unde este vrajbă, invidie și ură.

Domnul Iisus Hristos în toate împrejurările petrecerii Sale pămîntești a manifestat nestrămînată dorință de a ridica omenirea din bezna politeismului, deschizîndu-i un făgaș luminos. Zorii acestei noi ere au fost marcați de apariția

Cum floarea soarelui ...

Cum floarea soarelui, spre tine, Pace,
privesc mereu ca la un soare viu:
Larg, — inima petale își desface,
cînd zorii tăi pătrund în tot ce scriu.

Cu tine-n joacă-mi urmăresc copilul
și bucurii după tristeți încerc;
O pasăre e sufletul, iar trîlul
îi merge-n cer și pe pămînt, în cerc.

Prin tine azi este mai bun ca ieri,
iar mîine totul va fi mult mai plin,
căci pașii nu se duc spre nicări
ci ei rîvnesc neconținut senin.

Să nu lăsăm ca rădăcina vieții
să ardă-n flăcări, făcînd Timpul gol;
Să ne uimim de chipul dimineții,
de Omul ce chiar lunii-i dă ocol.

Cum floarea soarelui, spre tine, Pace,
privesc mereu ca la un soare viu;
Larg, — inima petale își desface,
cînd zorii tăi pătrund în tot ce scriu...

Nicolae Modoiu

Binecuvîntare de biserică

Parohia Drîdîf — așezată la 7 km distanță de Făgăraș, pe șoseaua ce leagă acest oraș de Sibiu — a cunoscut duminică, 6 noiembrie a. c., o zi de aleasă sărbătoare. Biserica ce împlinește în curînd 100 de ani de la zidire, a fost reparată și zugrăvită în interior și exterior. Pentru sfințirea ei a fost delegat de către Centrul Arhiepiscopesc pr. protopop al Făgărașului Moise Ionașcu.

Sfînta Liturghie a fost săvîrșită de un sobor de patru preoți. În timpul pricesnei pr. Gh. Opriș a tilcuit Evanghelia duminicală.

După săvîrșirea sfințirii apei, biserica este stropită cu aghizma — în interior și exterior — și se citește rugăciunea prevăzută pentru această ocazie. Păr. protopop Moise Ionașcu laudă vrednicia credincioșilor din parohia Drîdîf, unitatea dintre ei și preot. Indeamnă la ascultare față de păstorul sufletesc, la viață trăită în aceeași armonie și pace, la dragoste față de patria noastră tot mai înfloritoare.

Preotul paroh V. Postolache arată că în ultimul timp s-a reparat acoperișul bisericii, s-au schimbat geamurile ei, s-a zugrăvit în interior și exterior. Mulțumește Consiliului și Comitetului parohial precum și tuturor credincioșilor pentru cele ce s-au făcut. Cuvînt de bună apreciere și îndemn la viață curată creștinească și la împlinirea datoriilor cetățenești — a fost adresat credincioșilor și de păr. Ioan Cornea de la Voila.

A fost o zi de praznic al parohiei Drîdîf, care a întărit unitatea sufletească a credincioșilor în legea strămoșească și voința lor de a fi oameni ai păcii și buni cetățeni ai patriei.

Participant

stelei care a condus pe magi pînă la ieslea din Betleem. Idealul creștin de transformare launtrică, desăvîrșire și luminare, adus de Mîntuitorul Iisus, „lumină din lumină”, corespunde aspirațiilor naturale ale sufletului omenesc, căci: „anima naturaliter chrestiana est”. Acestei tendințe naturale a sufletului nostru îi corespunde lumina spirituală a creștinismului. Setea aceasta de ridicare, de desăvîrșire a vieții la luminile torțelor spirituale, a făcut pe genialul autor a lui Faust să exclame: „Lumină, mai multă lumină”.

Pr. Vasile Petrica

Dimitrie Comșa, militant pe tărîmul culturii

(Urmare din pag. 3)

4 expoziții de artă populară. Prin ele a putut să obțină mijloacele materiale necesare pentru a putea tipări „Albumul artistic” și „Albumul de creștături în lemn”, despre care presa din acele timpuri a scris că „sînt monumentale, fiind o dovadă certă a simțului estetic rafinat și variat al țărăncilor noastre. Minunile acului și ale războiului farmecă și cuceresc în aceeași măsură ca și poezia și muzica populară. În ele artistul găsește o fîntînă nesecată de inspirație”.

Octavian Goga, Alexandru Vlahuță, Titu Maiorescu, scriu articole elogioase despre aceste comori naționale culese din colibele ciobănești, din munți, ori de la poalele codrilor, din mii de case, de pe întreg cuprinsul Transilvaniei, Banat sau Maramureș.

Dimitrie Comșa este condamnat la trei ani și jumătate închisoare după procesul memorandiștilor. Deși închis, el a continuat să scrie, să se preocupe intens de problemele legate de portul românesc, produs al creației artistice a poporului nostru, de creștăturile în lemn, imagini ale individualității noastre etnice, de jocurile populare care, alături de muzica și poezia populară, formează baza afirmării specificului nostru național. Prin originalitatea, simetria, vioiciunea și frumusețea culorilor, aceste opere anonime au stîrnit și vor mai stîrni admirația popoarelor cu vechi tradiții de cultură și civilizație.

Această activitate nu a fost pe plăcîndu-și vremii și în anul 1909 este pensionat forțat. Peste zece ani este readus în învîntămînt unde lucrează pînă la împlinirea vîrstei de 80 de ani, cînd este sărbătorit de „Asociația profesorilor” din Sibiu și decorat cu cele mai înalte ordine. În anul 1926, a fost ales membru de onoare al „Academiei” pentru „activitate în cîmpul culturii populare rurale și pentru lucrările de culegere a artei populare”.

După pensionare, ca profesor renunță la pensie și se angajează ca funcționar la Centrul nostru arhiepiscopesc din Sibiu, unde lucrează pînă la vîrsta de 85 de ani. A murit în anul 1931, și în semn de prețuire i s-au făcut funeralii naționale.

Analizînd munca depusă de D. Comșa, activitatea didactică, articolele și cărțile publicate, minunatele sale albume, te întrebă ce rezerve de energie a posedat, ce forță le-a pus în mișcare, de unde s-a alimentat dragostea lui pentru ființa omenească și pentru ridicarea la cultură a țărănilor. Explicația este una singură: prof. D. Comșa a fost permanent în legătură cu semenii lui, cu năzuințele și zbuciumul poporului din care făcea parte.

El rămîne o figură de seamă din galeria foștilor dascăli ai Institutului nostru Teologic din Sibiu.

Ion Munteanu — Sibiu